

Glærur fyrir fimm daga framhaldsnámskeið á Íslandi

Haldið á Sjólandi, Garðabæ, KEA Akureyri og á Egilsstöðum, Febrúar og mars 2026

Með hliðsjón af barninu, fjölskyldu þess og þeim þáttum sem hafa áhrif á aðstæður í málinu

Af hverju höfum við áhyggjur?

SKAÐI

Hættuyfirlýsing

**Flækjandi
þættir**

Hvað gengur vel?

NÚVERANDI ÖRYGGI

**Núverandi
styrkleikar**

Hvað þarf að gerast?

ÖRYGGISMARKMIÐ

Næstu skref

Á skalanum 0–10, þar sem 10 þýðir að barnið er nægilega öruggt og þarf ekki á stuðningi barnaverndar að halda, til þess að öryggi þess sé tryggt og 0 þýðir að ástandið er svo slæmt fyrir barnið að það er í bráðri hættu á að verða fyrir alvarlegum skaða, hvernig metur þú aðstæðurnar í dag?

Settu mismunandi matstölur á skala fyrir ólíka einstaklinga, t.d. fagfólk sem kemur að máli barnsins og foreldra o.s.frv.

0

10

Með hliðsjón af barni og fjölskylduaðstæðum þess í barnaverndarmálinu:

Af hverju höfum við áhyggjur?

SKAÐI: Fyrri meiðsli eða ofbeldi gegn barni (líklega) af völdum fullorðinna. Felur einnig í sér áhættuhegðun barns sem gefur til kynna skaða og/eða er þeim skaðleg

HÆTTA: Sá skaði sem talið er að barn verði fyrir að öllu óbreyttu í aðstæðum fjölskyldunnar

Flækjandi þættir: Aðgerðir og atburðir í kringum fjölskyldu og barn og af hálfu fagfólks sem gera það erfiðara að takast á við vandamálin

Hvað gengur vel?

NÚVERANDI STYRKLEIKAR:

Fólk, áætlanir og aðgerðir sem stuðla að farsæld barns og áætlanir um hvernig öryggi barns verður tryggt þegar hætta steðjar að

NÚVERANDI ÖRYGGI:

Aðgerðir sem foreldrar, umhyggjusamir fullorðnir og börn grípa til, til að tryggja öryggi barns þegar hætta steðjar að

Hvað þarf að gerast?

ÖRYGGISMARMIÐ: Hegðun og aðgerðir sem barnaverndar þarf að sjá til að vera viss um að barn sé nægilega öruggt til að hægt sé að ljúka málinu

NÆSTU SKREF: Næstu aðgerðir sem gripið verður til til að byggja upp og tryggja framtíðaröryggi

Mat Tegund	Af hverju höfum við áhyggjur?			Hvað gengur vel?		Hvað þarf að gerast?	
	Fortíð	Framtíð	Flækjandi þættir	Núverandi styrkleikar	Núverandi lausnir	Markmið	Næstu skref
Merki um öryggi	Skaði	Hætta	Flækjandi þættir	Núverandi styrkleikar	Núverandi öryggi	Öryggismarkmið	Næstu skref
Merki um velferð	Áhyggjur af velferð (fortíð)	Alvarlegt Áhyggjur (framtíð)	Flækjandi þættir	Núverandi styrkleikar	Núverandi velferð	Velferð Markmið	Næstu skref
Merki um árangur	Hegðun sem veldur áhyggjum (fortíð)	Alvarlegt Áhyggjur (framtíð)	Flækjandi þættir	Núverandi styrkleikar	Núverandi árangur	Árangur Markmið	Næstu skref
Merki um að tilheyra	Reynsla af tilfinningu um að tilheyra ekki (fortíð)	Mesta tilfinningin um að tilheyra ekki Áhyggjur (framtíð)	Flækjandi þættir	Núverandi styrkleikar	Núverandi reynsla af því að tilheyra	Markmið í tengslum við að tilheyra	Næstu skref

Hlutverk í Signs of Safety ferlinu

Yfirmaður/Sofs leiðtogi: Hvert af sviðunum fjórum telur þú mikilvægast í starfi þínu sem yfirmaður/leiðtogi?

Starfsfólk barnaverndar: Hvert af sviðunum fjórum telur þú mikilvægast í áframhaldandi áhættumati þínu?

Yfirmaður/Sofs leiðtogi og starfsfólk barnaverndar: Hvert af sviðunum fjórum telur þú að fjölskyldan telji mikilvægast?

Signs of Safety (SofS)

Af hverju höfum við áhyggjur?	Hvað gengur vel?	Hvað þarf að gerast?
SKAÐI/ÁHYGGJUR (Fortíð)	Núverandi styrkleikar	ÖRYGGISMARKMIÐ
Hættuyfirlýsing (Framtíð)	NÚVERANDI ÖRYGGI	Næstu skref
Flækjandi þættir		

Á skalanum 0–10, þar sem 10 þýðir að barnið sé nógu öruggt og við getum lokað málinu og núll þýðir að ástandið er svo slæmt fyrir barnið að við verðum að tafarlaust að taka það úr umsjá foreldra, hvernig metur þú þessa stöðu í dag?

Settu mismunandi matstölur á skala fyrir ólíka einstaklinga, t.d. fagfólk sem kemur að málefnum barnsins og foreldra o.s.frv.

Merki um Velferð

Af hverju höfum við áhyggjur?

Áhyggjur af velferð
(Fortíð)

ALVARLEGAR
ÁHYGGJUR
(Framtíð)

Flækjandi þættir

Hvað gengur vel?

Núverandi
styrkleikar

Núverandi
velferð

Hvað þarf að gerast?

Velferðarmarkmið

Næstu
skref

Á skalanum 0–10, þar sem 10 þýðir að barnið sé nógu öruggt og við getum lokið málinu og núll þýðir að ástandið er svo slæmt fyrir barnið að við verðum að flytja það tafarlaust í umsjá, hvernig metur þú þessa stöðu í dag?

Settu mismunandi matstölur á skala fyrir ólíka einstaklinga, t.d. fagfólk sem kemur að málefnum barnsins og foreldra o.s.frv.

Merki um árangur

<p>Af hverju höfum við áhyggjur?</p> <p>Áhyggjuvaldandi hegðun (Fortíð)</p> <p>Alvarlegar áhyggjur (Framtíð)</p> <p>Flækjandi þættir</p>	<p>Hvað gengur vel?</p> <p>Núverandi styrkleikar</p> <p>Núverandi árangur</p>	<p>Hvað þarf að gerast?</p> <p>Árangursmarkmið</p> <p>Næstu skref</p>
--	---	---

Á skalanum 0–10, þar sem 10 þýðir að barnið sé nógu öruggt og við getum lokið málinu og núll þýðir að ástandið er svo slæmt fyrir barnið að við verðum að flytja það tafarlaust í umsjá, hvernig metur þú þessa stöðu í dag?

Settu mismunandi matstölur á skala fyrir ólíka einstaklinga, t.d. fagfólk sem kemur að málefnum barnsins og foreldra o.s.frv.

Merki um að tilheyra

Af hverju höfum við
áhyggjur?
Tilfinning um að tilheyra
(Fortíð)

Mesta tilfinningin um að
tilheyra ekki
- Áhyggjuefni
(Framtíð)

Flækjandi þættir

Hvað gengur vel?

Núverandi
styrkleikar

Núverandi
reynsla af því
að tilheyra

Hvað þarf að gerast?

Að tilheyra
- Markmið

Næstu
skref

Á skalanum 0–10, þar sem 10 þýðir að barnið sé nógu öruggt og við getum lokið málinu og núll þýðir að ástandið er svo slæmt fyrir barnið að við verðum að flytja það tafarlaust í umsjá, hvernig metur þú þessa stöðu í dag?

Settu mismunandi matstölur á skala fyrir ólíka einstaklinga, t.d. fagfólk sem kemur að málefnum barnsins og foreldra o.s.frv.

LEIÐARVÍSIR FYRIR ÖRYGGISPLAN

HVAÐ

Hættuyfirlýsing

Hvað - barnavernd hefur áhyggjur af því að hvað geti komið fyrir barnið að öllu óbreyttu (vandamálið sem þarf að leysa)

Safety planning always involves engaging the family and their support network in a focused action learning process enabling them to decide on, practice and refine the actions that will create lasting safety.

This is the **how** of safety planning; the trajectory that creates the final safety plan.

ÖRYGGISMARKMIÐ

Hvað- Barnavernd þarf að sjá til að vita að barnið sé öruggt til að geta lokað málinu

HVERNIG (SKREF)

1. Undirbúningur með fagfólki
2. Þróaðu hættuyfirlýsingu og öryggismarkmið sem passar saman við skalann um öryggi
Einfalt tungumál, skiljanlegt fyrir fjölskylduna.
3. Komdu auga á uppbyggilegar uppeldisaðferðir foreldra
4. Þróaðu faglegar *ófrávíkjanlegar* kröfur
5. Þróaðu tímalínu fyrir aðgerðaráætlun fagaðila (4)
6. Mótaðu áætlun fyrir ferli fjölskyldunnar
7. Virkjaðu tengslanet fjölskyldunnar (1) Búðu til stuðningsnet með fjölskyldunni (2)
8. Búðu til útskýringar fyrir börn (og alla aðra) (3)
9. Gerðu öryggisplan með foreldrum og stuðningsneti (4)
Áframhaldandi ferli þar sem fjölskyldan **sýnir fram á** að með tímanum geti hún tryggt öryggi barns, regluleg endurskoðun — verðlaunar velgengni og nýtir erfiðleika til góðs. Allir þátttakendur ættu að gefa öryggi einkunn á hverjum fundi með því að nota öryggiskvarðana. Þarf að kafa djúpt í mikilvæg mál — sambönd, kveikjur (e. triggers) og (4&5) álagstíma sem auka líkur á ofbeldi/vanrækslu. Fjölskyldan **verður** annað hvort að búa til eða taka allar reglur til sína að fullu. Vandamál varðandi afneitun verður að takast á við í gegnum allt ferlið.
10. Virkjaðu barnið til þátttöku í ferlinu
11. Eftirfylgd af hálfu fagfólks og stuðningsnetsins
12. Búðu til barnamiðaða aðgerðaráætlun þar sem loka markmiðið er öryggi barnsins(5)

Áframhaldandi Ferli

VERKFÆRI (AÐFERÐIR)

Kortlagning á hættu
SofS kortlagning
Húsin mín þrjú eða sambærilegt

Ferill og tímalína SofS
Öryggisdagbók

Öryggishringir fjölskyldunnar, kortlagning á stuðningsneti fjölskyldunnar
Orð og myndir

Reglulegir endurskoðunarfundir
Fjölskyldu og stuðningsneti verður að gefa tækifæri til að mistakast svo þau geti sýnt fram á árangur, oftast í gegnum aukin samskipti þegar líður á ferlið. Fagfólk verður að vera meðvitað um áhættuna og stýra þessu með fjölskyldunni.

Öryggisdagbók, öryggishlutur
Hafðu æfingar á reglunum

Öryggisplan sem miðar að börnum

LEIÐARVÍSIR UM ÁÆTLUN UM VELFERÐ

HVAÐ

YFIRLÝSINGAR UM ALVARLEGAR ÁHYGGJUR

Hvað þjónustuaðilar á ólíkum stigum máls hafa áhyggjur af að komi fyrir barnið að öllu óbreyttu (vandamálið sem þarf að leysa)

Velferðarráætlun felur alltaf í sér að eiga samskipti við fjölskylduna og stuðningsnet þeirra í markvissu, verklegu námsferli, sem gerir þeim kleift að búa til, æfa og betrumbæta áætlunina til að stuðla að varanlegum breytingum.

VELFERÐARMARKMIÐ

Hvað þjónustuvegar á ólíkum stigum máls þurfa að sjá til að vita að barnið sé öruggt og líði vel og til að geta lokað málinu (ekki þjónusta)

HVERNIG

(SKREF)

1. Undirbúningur með fagfólki. Leiðtogar breytinga
2. Þróaðu yfirlýsingu um alvarlegar áhyggjur og markmið um velferð sem tengjast skalanum um hversu vel áætlunin virkar til að bæta niðurstöður fyrir barnið. Skýrt tungumál, skiljanlegt fyrir fjölskylduna.
3. Komdu auga á uppbyggilegar uppeldisaðferðir foreldra
4. Þróaðu faglegar ófrávíkjanlegar kröfur fyrir betri árangur af vinnunni
5. Þróaðu tímalínu fyrir aðgerðaráætlun fagaðila
6. Mótaðu áætlun fyrir ferli fjölskyldunnar
7. Byggðu upp stuðningsnet sem er vel upplýst með þátttöku fjölskyldunnar
8. Fáðu barnið til að taka þátt í öllu ferlinu
9. Búðu til útskýringar fyrir börn (og alla aðra)
10. Gerðu leiðarvísi um velferð með foreldrum og stuðningsneti þeirra Áframhaldandi ferli þar sem fjölskyldan **sýnir fram á** að með tímanum geti hún tryggt öryggi og vellíðan barna, regluleg endurskoðun verðlaunar velgengni og nýtir erfiðleika til góðs. Allir þátttakendur ættu að gefa velferð einkunn á hverjum fundi með því að nota velferðarskalana. Þarf að kafa djúpt í mikilvæg mál — sambönd, kveikjur (e. triggers) og álagstíma sem auka líkur á ofbeldi/vanrækslu. Fjölskyldan **verður** annað hvort að búa til eða taka allar reglur til sína að fullu. Deilumál verður að takast á við í gegnum allt ferlið.
11. Athugun á því hvort að áætlunin virki fyrir fagfólki og stuðningsnetið
12. Búðu til velferðaráætlun sem miðar að barninu

Áframhaldandi
Ferli

VERKFÆRI

(AÐFERÐIR)

Kortlagning á hættu
Kortlagning á velferð
Húsin mín þrjú eða sambærilegt

Tímalína fyrir faglega vinnuáætlun í tengslum við velferð
Velferðar dagbók

Öryggis/velferðarhringir fjölskyldunnar, kortlagning á stuðningsneti fjölskyldunnar

Orð og myndir

Reglulegir endurskoðunarfundir
Fjölskyldu og stuðningsneti verður að gefa tækifæri til að mistakast svo þau geti sýnt fram á árangur, oftast í gegnum aukin samskipti þegar líður á ferlið. Fagfólk verður að vera meðvitað um áhættuna og stýra þessu með fjölskyldunni.

Velferðar dagbók, öryggishlutur
Hafðu æfingar á reglunum

Velferðaráætlun sem miðar að börnum

VEGVÍSIR ÁÆTLUNAR UM ÁRANGUR

HVAÐ

YFIRLÝSING UM STÆRSTA ÁHYGGJUEFNIÐ

Hvað ungmennastarfið hefur áhyggjur af að muni koma fyrir ungmennið að

Áætlun um árangur er vegferð sem felur alltaf í sér að fá ungmennið og stuðningsnet þess til að taka þátt í markvissu, verklegu námsferli sem gerir þeim kleift að ákveða, æfa og betrumbæta þær aðgerðir sem munu koma ungmenninu á farsæla braut.

MARKMIÐ UM ÁRANGUR

Hvað ungmennastarfið þarf að sjá til að vita að ungmennið muni ekki brjóta af sér aftur og hvað ungmennið vill í lífi sínu til að ná árangri

HVERNIG (SKREF)

1. Undirbúningur með fagfólki
2. Þróaðu yfirlýsingar um stærstu áhyggjuefni ungmennisins og markmið um árangur sem tengjast skalanum um þann árangur sem hefur náðst. Einfalt mál, skiljanlegt fyrir ungmenninu
3. Finndu allt uppbyggilegt í lífi ungmennisins
4. Þróaðu faglegar ófrávíkjanlegar kröfur
5. Mótaðu aðgerðaráætlun fyrir ferli ungmennisins og fjölskyldunnar
6. Byggðu upp stuðningsnet sem er vel upplýst með þátttöku fjölskyldunnar
7. Búðu til áætlun um árangur með ungmenningu og stuðningsneti þess
Áframhaldandi ferli þar sem ungmennið og stuðningsnet þess **sýnir fram á** með tímanum geti þau byggt upp styrk og velgengni án glæpsamlegs athæfis.
Felur í sér reglulega endurskoðun — verðlaunar velgengni og nýtir erfiðleika til góðs. Allir þátttakendur ættu að gefa árangri einkunn á hverjum fundi með því að nota skalann um árangur þarf að kafa djúpt í mikilvæg mál — sambönd, kveikjur (e. triggers) og álagstíma sem gera afbrotahæðun og áhyggjuvaldandi hegðun líklegri. Ungmennið verður að samþykkja allar áætlanirnar til fulls.
8. Eftirfylgd af hálfu fagfólks og stuðningsnetsins

Áframhaldandi
Ferli

VERKFÆRI (AÐFERÐIR)

Kortlagning á merkjum um árangur
Húsin mín þrjú eða sambærilegt

Öryggishringir fjölskyldunnar
Kortlagning á stuðningsneti
fjölskyldunnar

Reglulegir endurskoðunarfundir
Fjölskyldu og stuðningsneti verður að gefa tækifæri til að mistakast svo þau geti sýnt fram á árangur, oftast í gegnum aukin samskipti þegar líður á ferlið. Fagfólk verður að vera meðvitað um áhættuna og stýra þessu með fjölskyldunni.

Samþykkt lokaáætlun

Hóphandleiðsla fyrir æfingu í merkjum um árangur

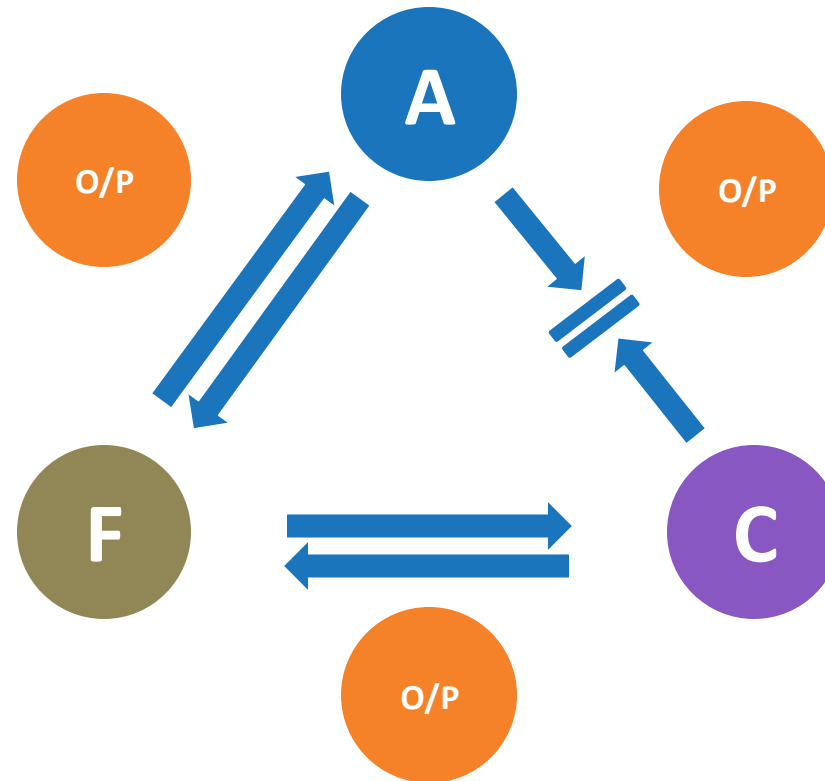
Skiptið ykkur í hópa sem þið vinnið venjulega ekki með til að æfa hóp kortlagningu, samkvæmt ferlinu á útprentaða blaðinu.

Áhorfandi/pátttakendur

Hlustið vandlega
Styðjið vinnuferli hópsins
Skrifið niður hugmyndir
ykkar með bestu hugsun

Leiðtogi

Spyr spurninga
leiðir ferli leitar eftir
aðstoð ráðgjafa

Ráðgefandi aðili

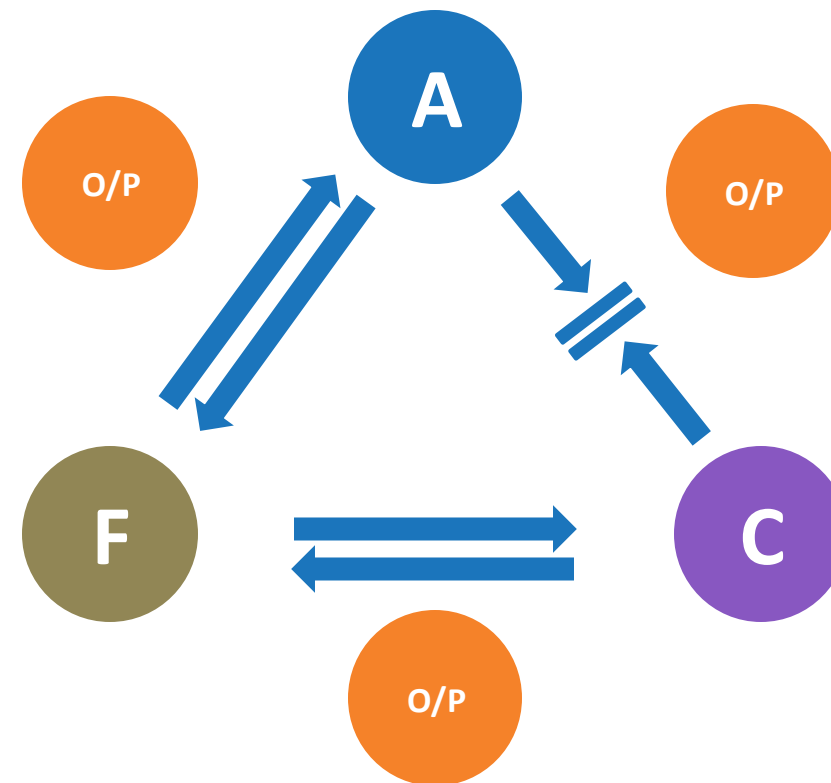
hjálpur leiðbeinandanum
og talar EKKI við
ráðgjafann/starfsfólk
barnaverndar

Ráðgjafi/Starfsfólk barnaverndar

(Sá sem vill að málið verði
skoðað) Kemur með sitt
faglega mat og sýn á málið

Hóphandleiðsla fyrir æfingu í merkjum um árangur

1. Spyrjið starfsfólkið hvert hlutverk þeirra sé í málinu
2. Búið til fjölskyldutré (engar upplýsingar gefnar)
3. Fjórar mínútur fyrir frjálsa lýsingu: Hvað gerir þetta að aðstæðum sem vekja áhyggjur/krefjast aðkomu núna?
4. Markmið starfsfólksins: Hvað vill það fá út úr þessari hóphandleiðslu?

Hóphandleiðsla, fyrstu fjögur uppsetningarskrefin

1. Spyrjið starfsfólk hvert hlutverk viðkomandi sé í málinu
2. Búið til fjölskyldutré (engar upplýsingar gefnar)
3. Fjórar mínútur fyrir frjálsa lýsingu: Hvað geri það að verkum að aðstæður valda áhyggjum og krefjast aðkomu núna?
4. Markmið viðkomandi starfsfólks: Hvað viltu fá út úr þessari hóphandleiðslu?

Hóphandleiðsla, skref í hópavinnu

5. Settu fyrir verkefni (miðað við nálgun og markmið starfsfólks)
6. Hópmeðlimir vinna hver fyrir sig að verkefninu
7. Þátttakendur deila vinnu sinni, einn í einu (engar umræður)
8. Hugleiðingar um það sem þátttakendur lærðu og líkaði í vinnu hvers annars
9. Vinnan er afhent þeim sem á málið